

intet gøres, vil leve op igen, bør indskrænkes; der bør gives faste Regler for denne Bevillingsrets Udøvelse, thi det kan ikke nægtes, at som Bevillingsretten har været udøvet, har man ingen Garanti for, at den i Fremtiden vil blive udøvet paa en for de private Teatres Vedkommende forstandig og fornøftig Maade. Naar man ser, hvorledes Bevillinger ere blevne uddelte, og hvorledes det har været tilladt hvem som helst at erhverve dem, kan man kun sige, at man her har givet private Mænd uden noget som helst kunstnerisk Hensyn store Privilegier, som de have kunnet udnytte i ret betydelige Kapitaler. Det er der ingen Grund til. Hvorledes det skal kunne gøres i det enkelte — hvis man overhovedet i Udvalget kan komme til en Forhandling med den højtærede Justitsminister og den højtærede Kultusminister — for de maa jo begge være med, da Sagen angaar dem begge — det ved jeg ikke, det kan jeg ikke udtale mig nærmere om, men jeg tror, at man baade fra Regeringens og fra Rigsdagens Side i denne Sag maa søge at komme hinanden i Møde. Regeringen bør føle sig en lille Smule bunden ved, hvad der skete i 1889, og dette Ting er paa den anden Side, hvis det stiller Fordringerne alt for højt, uden Myndighed og Magt til at tvinge Regeringen. Det forekommer mig derfor, at naar man ser paa Sagen rent praktisk, maa man kunne komme hinanden i Møde og faa et rimeligt og fornøftigt Resultat ud af Sagen. Hermed skal jeg slutte.

**Berntsen:** Der er under Tiden fremsat den Anke mod det danske Folk, at det var for lidt originalt, at vi i for ringe Grad indrettede os, som det passede sig for os, og i alt for høj Grad tog fremmede Forhold som Mønster for vor Organisation af vore forskellige Statsinstitutioner. Jeg skal ikke her undersøge, hvor meget eller hvor lidt der kan være i denne Anke, men tør dristig paastaa, at over for Spørgsmaalet om det kongelige Teaters Forhold passer det ikke, thi i den Henseende have vi her i Landet indrettet os paa en Maade, der er ganske ejendommelig — saa vidt mig bekendt er der ikke Mage til en saadan Ordning i noget andet Land i Verden. Man kender private Teatre, man kender kommunale Teatre, man kender Hofteatre, men et Teater, der ejes og drives af et konstitutionelt Samfund, det finder man kun her i Danmark, det er ejendommeligt for os, det er originalt for os. Det kongelige Teater begyndte ogsaa her med at

være et privat Teater. Det gik over til fra 1750 til 1772—73 at være et kommunalt Teater, men fra sidstnævnte Tidspunkt og indtil 1848 var det nærmest et Hofteater. Da vi saa her indførte den fri Forfatning, gik Teatret over til at blive en Statsinstitution, saaledes at det er Nationen, Staten som saadan, der ejer Teatret og driver det. Men det har været en dyr Fornøjelse for os at have denne Ordning. Det kongelige Teater er blevet en Stat i Staten, saaledes at Styrelsen af det kongelige Teater kan styre det, som den vil, kan give saa stort Underskud aarlig, som den vil, Staten betaler. Dette Forhold er jo i og for sig urimeligt, og det har ogsaa i mange Aar givet Anledning til Klage og Anledning til at overveje, hvorledes man burde indrette sig i Fremtiden. Straks efter at vi fik den fri Forfatning indført, blev der her i Folketinget i 1851—52 vedtaget en Beslutning, som gik i Retning af, at det kongelige Teater skulde overlades til privat Drift, altsaa i Lighed med, hvad den første ærede Taler i Dag, det ærede Medlem for Ringkøbing Amts Iste Valgkreds (J. C. Christensen) tilraadede. Men det blev ikke til andet end en Beslutning her i Tinget. Man optog saa det kongelige Teaters Budget paa Finansloven og mente, at Staten derigennem kunde øve en vis Kontrol, en vis Indflydelse paa hele Ledelsen, navnlig den økonomiske Ledelse af Teatret. Dette blev man dog ogsaa lidt efter lidt utilfreds med og ked af, og man gik saa over til at tildele det kongelige Teater en vis aarlig Statsunderstøttelse, som Teatret saa skulde nøjes med og indrette sig efter at komme ud af det med. Fra 1867—68 til 1873—74 var Statens faste Tilskud til det kongelige Teater 100,000 Kr. aarlig. I 1875—76 blev det sat ned til 76,000 Kr. og i de følgende tre Aar til 60,000 Kr. aarlig; men ved Finansloven for 1878—79 blev Statens Tilskud til det kongelige Teater aldeles strøget. Teatret fortsatte imidlertid sin Virksomhed, og fra 1879 til Dato har Staten betalt det kongelige Teaters Underskud og har selvfølgelig ogsaa haft Ret til det kongelige Teaters Overskud, for saa vidt et saadant kunde tilvejebringes. Dette er ganske vist sket en eneste Gang, saa vidt jeg husker var det et Overskud af 213 Kr. 65 Øre, højere har man aldrig kunnet drive det, men det var dog altid bedre end Underskud. Derimod har Teatret givet et ret klækkeligt Underskud i en hel Række af Aar. I Aaret 1880—81 var Underskuddet 31,463 Kr. 20 Øre, i 1881—82 var det